

Түркістан облысы елді мекендерінің көшелерін күтіп-ұстау, ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу кезінде орындалатын жұмыстар түрлерінің сыныптамасын бекіту туралы

Оңтүстік Қазақстан облыстық әкімдігінің 2016 жылғы 11 наурыздағы № 55 қаулысы. Оңтүстік Қазақстан облысының Әділет департаментінде 2016 жылғы 14 сәуірде № 3711 болып тіркелді

Ескерту. Атауға өзгерістер енгізілді - Түркістан облысы әкімдігінің 12.08.2019 № 171 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

Қазақстан Республикасындағы "жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 23 қаңтардағы Заңының 27-бабының 2-тармағына және 37-бабына, "Автомобиль жолдары туралы" Қазақстан Республикасының 2001 жылғы 17 шілдедегі Заңының 13-бабы 1-1 тармағы 6-8) тармақшасына, "Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жол-көлік инфрақұрылымын, көліктік логистиканы және авиатасымалды дамыту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы" Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 17 қазандағы № 363-V Заңына сәйкес, Оңтүстік Қазақстан облысының әкімдігі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Түркістан облысы елді мекендерінің көшелерін күтіп-ұстау, ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу кезінде орындалатын жұмыстар түрлерінің сыныптамасы осы қаулыға қосымшаға сәйкес бекітілсін.

Ескерту. 1-тармаққа өзгерістер енгізілді - Түркістан облысы әкімдігінің 12.08.2019 № 171 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

2. "Оңтүстік Қазақстан облысы Әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіпте:

1) осы қаулының Оңтүстік Қазақстан облысының аумағында таратылатын мерзімді баспа басылымдарында және "Әділет" ақпараттық-құқықтық жүйесінде ресми жариялануын;

2) осы қаулының Оңтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің интернет-ресурсына орналастыруын қамтамасыз етсін.

3. Осы қаулы оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау облыс әкімінің бірінші орынбасары Д.Сатыбалдыға жүктелсін.

Облыс әкімі
Д. Сатыбалды
Б. Жылқышиев
С. Қаныбеков
Ұ. Сәдібеков
Е. Садыр
С. Тұяқбаев
А. Абдуллаев
К. Мендебаев

Б. Атамкулов

Оңтүстік Қазақстан облысы
әкімдігінің 2016 жылғы
"11" наурыз № 55 қаулысына
қосымша

Түркістан облысы елді мекендерінің көшелерін күтіп ұстау, ағымдағы, орташа және күрделі жөндеулер кезінде орындалатын жұмыстар түрлерінің сыныптамасы

Ескерту. Қосымша жаңа редакцияда - Оңтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің 03.01.2018 № 1 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі); қосымшаның атауы жаңа редакцияда - Түркістан облысы әкімдігінің 12.08.2019 № 171 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Елді мекендерінің көшелерін күтіп ұстау, ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу кезінде орындалатын жұмыс түрлерінің сыныптамасы (бұдан әрі - сыныптау) елді мекендерінің көшелерін (бұдан әрі - көшелер) күтіп ұстау, ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу кезінде орындалатын жұмыс түрлерін белгілейді.

2. Сыныптау жол - жөндеу жұмыстарының көлемдерін негіздеу және оларды орындау үшін республикалық және жергілікті бюджеттерден бөлінетін қаржы қаражаттарын есептеу үшін қолданылады.

3. Осы Сыныптауда мынадай анықтамалар қолданылады:

1) көшелердің басқарушылар – көшелердің меншік иелері болып табылатын немесе шаруашылық жүргізу немесе жедел басқару құқығындағы көшелерді басқару қызметін жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар;

2) көшелер мен ондағы құрылыстарын пайдалануды басқару - бұл үнемді негізделген жол-жөндеу жұмыстарының стратегиясын әзірлеу арқылы оларға диагностикалау мен мониторинг жүргізудің негізінде көшелер мен ондағы құрылыстарының қажетті техникалық деңгейін және көліктік-пайдалану жай-күйін қамтамасыз ету бойынша ұйымдық және регламенттейтін кешені;

3) көшелердің жай-күйіне мониторинг жүргізу – бұл пайдалану және қоршаған ортаның ықпал етуі нәтижесінде мүмкін болатын антропогендік өзгерістердің жай-күйін қадағалау мен бақылау, бағалау мен болжамдау жүйесі;

4) көшелерді маршруттық жөндеу тәсілі - бұл көлік қозғалысы үшін қауіпті ақаулықтарды жою жергілікті учаскелердегі жол жабынының тегістігін қалпына келтіру жұмыстарын қоса алғанда, маршрут бойынша орындалатын жөндеу кешені;

5) жол жамылғысы - бұл автокөлік құралдарынан түсетін салмақты қабылдайтын және оны топыраққа беретін автомобиль жолдарының бөлінген белдеулерінің шегіндегі көп қабатты құрылғы;

6) жол жамылғысы қызметінің жөндеу аралық мерзімі - бұл көше құрылысының көтеру қабілеттілігін (күшейту) арттырумен байланысты кезекті күрделі жөндеуге дейінгі құрылыс, қайта жаңарту немесе күрделі жөндеуден кейін көшені пайдалануға тапсырған күннен басталған кезең;

7) жол жабыны қызметінің жөндеу аралық мерзімі - бұл тозу қабатын қалпына келтіру және тегістілік пен көлік қозғалысының қарқындылығы бойынша қажетті маңыздылығына дейін ұқсас сапаларын орнына келтірумен және ақауларды жоюмен байланысты кезекті орташа жөндеу орындауға қажеттілік туындағанға дейін құрылыс, қайта жаңарту, күрделі немесе орташа жөндеуден кейін жолды пайдалануға тапсырған уақыт кезеңі;

8) көше-жөндеу жұмыстарының стратегиясы – бұл бөлінетін ресурстарды тиімді пайдалану кезінде көшелер мен ондағы құрылыстары желісінің көліктік-пайдалану жай-күйін сақтау және жақсарту бойынша аса тиімді ұзақ уақытты техникалық шешімдерді және басқаратын ықпал етулер кешені;

9) көшемен жүру үшін төлем ақы алу бағдарламалық-аппараттық кешені – көшемен жүруге төлем ақы алу үшін арналған көше жабдықтар, бағдарламалық қамтамасыз ету және элементтер жиынтығы.

10) көлік құралдарының қозғалысын бақылау және мониторингіне арналған өлшеу құралдары, жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз ету – көшелер бойынша автокөлік құралдарының қозғалысын бақылауды және мониторингті қамтамасыз ететін жабдықтар кешені.

11) көшелерді қысқы күтіп ұстау – көшелерді және ондағы құрылыстарды қар басып қалудан қорғауға, оны уақтылы тазартуға және жол жамылғысының қысқы тайғақтығымен күресуге байланысты айрықша жұмыстар кешені.

4. Көшелердің құрамына мыналар кіреді: бөлінген белдеулер, көшелердің құрылымдық элементтері, көшелерді жайластыру және абаттандыру, су жібергіш және су өткізгіш құрылыстар, көпірлер, жол өткізгіштері, көлік айрықтары, су доғалары, үңгі жолдар, қорғау галереялары, көше қозғалысының қауіпсіздігін арттыруға арналған құрылыстар мен құрылғылар, орман алқаптары, гүлзарлар, гүл бақтары, гүл бақшалары, қолдан отырғызылған ағаштар, мемлекеттік меншік болып табылатын желілі тұрғын

үй ғимараттары мен жол-пайдалану қызметтерінің кешендері, жол жүру, ИТЖ үшін ақы алу бағдарламалық-аппарат кешені және өлшеу құралдары, автокөлік құралдарының қозғалысын бақылау және мониторингі үшін жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз ету, және белгіленген габариттің шегінде олардың төбесіндегі ауа кеңістігі.

5. Көшелер мен ондағы құрылыстарды пайдалану жұмыстарын жүргізуге нақты бөлінген қаржы ресурстары көшелер мен ондағы құрылыстардың көліктік-пайдалану жай-күйін тексеру және диагностикалау материалдары негізінде белгіленген өткізілетін жөндеу іс-шараларының түрлеріне және жол-жөндеу жұмыстарының әзірленген стратегиясына қарай бөлінеді.

6. Көшелерді күтіп ұстау, ағымдағы, орташа және күрделі жөндеулер кезінде орындалатын сыныпталатын жұмыс түрлері жол саласында қолданылатын осы жұмыс түрлерінің нормативтік-техникалық құжаттарының талаптарына сәйкес орындалады.

7. Көшелер мен ондағы құрылыстарды пайдалануды басқару өзіне келесі ұйымдық және регламенттік іс-шараларды енгізеді:

1) көшелерді жөндеу жұмыстарының стратегиясын негіздеу және қажетті қаржы ресурстарын жоспарлау;

2) көшелер мен ондағы құрылыстарды сақтауды қамтамасыз ету және оларды уақытынан бұрын тозудан алдын ала сақтау;

3) алдыңғы қатарлы тәжірибе және ғылым мен техникаға қол жеткізу негізінде көшелер мен ондағы құрылыстарды жөндеу мен күтіп ұстауды қоса алғанда, жобалау, салу, қайта жанарту, пайдалану бойынша нормативтік-техникалық базаны жетілдіру;

4) технологияны жетілдіру және көшелер мен ондағы құрылыстарды жөндеу мен күтіп ұстау жұмыстарын ұйымдастыру;

5) көшелер мен ондағы құрылыстарды пайдалануды басқару жұмыстарын орындауды ұйымдастыру, басқару, реттеу және бақылау;

6) технологиялық ілеспе жөнделген учаскелердің мониторингін ұйымдастырумен, көшелерді ағымдағы, орташа және күрделі жөндеу бойынша жұмыстардың шегінде көшелердің тәжірибелі учаскелерін ғылыми, техникалық сүйемелдеу және мониторинг.

8. Көшелер мен ондағы құрылыстарды диагностикалау мен мониторинг жүргізу іс-шараларының құрамына мына жұмыс түрлері кіреді:

1) көшелер мен көше құрылыстарын оларды күтіп ұстау сапасын бағалау арқылы жүйелі түрде (көктемгі, күзгі және айлық) тексеру;

2) көшелер мен көше құрылыстарының техникалық деңгейін және көліктік-пайдалану жай-күйін бағалау арқылы көзбен шолу және аспаптық тексеру, көшелер мен көше құрылыстарын паспорттандыру;

3) көшелердің көлік қозғалысының қарқындылығы мен құрамын есепке алу.

9. Көшелердің жөндеу жұмыстарының стратегиясын негіздеу және қаржы ресурстарын жоспарлау іс-шараларының құрамына мына жұмыстар кіреді:

1) көшелердің және көше құрылыстарының көлік-пайдалану жай-күйі туралы деректердің бірыңғай ақпараттың банкіні құру, әкімшілік ету және басқару;

2) көшелердің және көше құрылыстарының көлік-пайдалану жай-күйі туралы деректердің ақпараттық банктің талдауының негізінде күтіп ұстау және жөндеу бойынша жұмыстарды негіздеу;

3) көшелер желісінің жай-күйін болжамдау арқылы жол-жөндеу жұмыстарының стратегиясын өңдеу. Жол-жөндеу жұмыстарының ағымдағы және перспективалық жоспарларын, соның ішінде жолдардың желісін күтіп ұстау жоспарларын құру;

4) көшелер желісін қажетті пайдалану үшін жай-күйінде сақтау және күтіп ұстау үшін қажетті қаржы ресурстарын жоспарлау;

5) жол қозғалысының қауіпсіздігін арттыру және жол-көлік оқиғалары (бұдан әрі - ЖКО) шоғырланатын жерлерді жою бағдарламаларын әзірлеу.

10. Көшелерде көлік қозғалысының қауіпсіздігі мен жайлылығын ұйымдастыру және қамтамасыз ету іс-шараларының құрамына мынадай жұмыстар кіреді:

1) автокөлік ағындары қозғалысының тәртібін оқып-білу, көшелерді белгілеу сызбасын әзірлеу, жол белгілерін дислокациялау, қозғалыс жылдамдығын реттеу, қозғалысты басқарудың автоматтандырылған жүйесін ұйымдастыру;

2) ЖКО талдау, ЖКО болған орындарды тексеру, себептерін анықтау және жол қозғалысы қауіпсіздігінің талаптарын жақсарту ұсыныстарын дайындау;

3) қозғалыс қауіпсіздігіне қарай аса қауіпті көше учаскелерін анықтау және авариялардың алдын алуға арналған профилактикалық іс-шараларды әзірлеу;

4) бөлінген белдеулер шегінде құрылыс жұмыстарын өндіруді келісу;

5) коммуникациялар мен инженерлік желілері бар көшелер мен құрылыстардың қиылысу мен жанасуына техникалық талаптарды әзірлеуді келісу;

6) жол бойындағы коммерциялық сервистерінің объектілерін орналастыруды келісу

11. Көшелер мен көше құрылыстарын сақтауды қамтамасыз ету және оларды уақытынан бұрын тозудан сақтап қалу іс-шараларының құрамына мынадай жұмыстар кіреді:

1) ірі габаритті және ауыр салмақты көлік құралдарының жол жүруін келісу;

2) үлкен салмақты көліктердің жол жамылғысы мен көше құрылыстарының сақталуына ықпал етуіне талдау жасау және қолайсыз ауа-райы жағдайларында, сондай-ақ жол жамылғысы жеткіліксіз мықтыланған әлсіз учаскелерде үлкен салмақты көліктердің қозғалысын шектеуді немесе ұйымдастыруды қамтамасыз ету ұсыныстарын әзірлеу.

12. Көшелер мен көше құрылыстарын жөндеу мен күтіп ұстау технологиясы мен ұйымдастыруды қоса алғанда, оларды жөндеу мен күтіп ұстаудың нормативтік-техникалық базасын жетілдіру және өзектендіру іс-шараларының құрамына мынадай жұмыстар кіреді:

1) көшелер мен ондағы құрылыстарды жөндеу мен күтіп ұстауды қоса алғанда, жобалау, салу, қайта жаңарту, пайдалану жөніндегі нормативтік-техникалық базаны және нормативтік-техникалық құжаттарды тексеру, жаңарту және жетілдіруді қоса алғанда стандарттаудың және оларды іске асырудың перспективалы және ағымдағы жоспарларын құру;

2) көшелер мен ондағы құрылыстарды жөндеу мен күтіп ұстау тәжірибесіне енгізу бойынша нұсқаулықтар мен қорытындыларды әзірлеу арқылы технологиялар, машиналар және құрал-жабдықтар бойынша әлемдік тәжірибеге және ғылым мен техникаға қол жеткізуді оқып-білу.

13. Көшелер мен көше құрылыстарының пайдаланылуын басқаруды ұйымдастыру, үйлестіру, реттеу және бақылау іс-шараларының құрамына мынадай жұмыстар кіреді:

1) көшелер мен ондағы құрылыстарының желісін күтіп ұстау бойынша жол-жөндеу жұмыстарының орындалуын үйлестіру және реттеу;

2) көшелер мен ондағы құрылыстарын кезеңді есепке алу, есептілікті жасау;

3) көшелерді күтіп ұстау мен ағымдағы жөндеу кезінде сапаны бақылауды ұйымдастыру, бақылау жүйесін жетілдіру және жол-жөндеу жұмыстарының сапасын қамтамасыз ету, сапаны бақылауды аспаптық қамтамасыз ету;

4) көшелер мен ондағы құрылыстарды пайдалануды басқарудың құрылымы мен әдістерін үнемі жетілдіру.

2-тарау. Елді мекендерінің көшелерін күтіп ұстау

14. Көшелер мен ондағы құрылыстарды күтіп ұстау жұмыстары жөндеу жұмыстарын жыл бойы үздіксіз жүзеге асырады.

Көшелер мен ондағы құрылыстарды күтіп ұстау жұмыстарын уақтылы жүргізу мақсатында оларды көзбен көріп тексеру патрульдеу арқылы жүзеге асырылады.

Қаржыландырудың бекітілген нормативіне сәйкес, күтіп ұстауға арналған қаражаттардың шегінде, ақаулардың ведомосі бойынша тексерілген көшелердің нәтижелерінің негізінде жоспарланатын, көшелердің және көше құрылыстарының зақымдарын алдын алу және түзету бойынша жұмыстарды орындау көзделуде.

15. Көшелерді күтіп ұстау жұмыстарын жүргізу нәтижесінде жыл бойы көлік құралдарының үздіксіз, қауіпсіз және жайлы қозғалысы қамтамасыз етілуі қажет.

16. Күтіп ұстау жұмыстары жобалық құжаттаманы жасауды талап етпейді. Оларды "Халықаралық және республикалық маңызы бар жалпыға ортақ пайдаланылатын автомобиль жолдарын жөндеу мен күтіп ұстауды қаржыландыру нормативтерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2015 жылғы 17 маусымдағы № 705 және "Астананың, республикалық маңызы бар қалалардың көшелері, облыстық және аудандық маңызы бар автомобиль жолдарын жөндеу мен күтіп ұстауды қаржыландыру нормативтерін бекіту туралы"

2015 жылғы 17 маусымдағы № 711 бұйрықтарымен бекітілген қолданыстағы нормативтік қаржыландыруға сәйкес, күтіп ұстауға бөлінген қаражат шегінде ақаулықтар тізбесі бойынша көшелерді тексеру нәтижесінің негізінде жоспарлайды.

17. Көшелер мен ондағы құрылыстарды күтіп ұстау жұмыстары көктемгі, жазғы және күзгі кезеңде күтіп ұстау, қысқы күтіп ұстау, көшелерді көғалдандыру, көшелер мен ондағы құрылыстарды пайдалануды басқару, сондай-ақ өзге жұмыстарға бөлінеді.

18. Көшелерді күтіп ұстау жұмыстарының құрамына операторлардың айтуымен ақпаратты жинау, өңдеу және күн сайын жыл бойы ұсыну кіреді, соның ішінде:

1) бұқаралық ақпарат құралдарын көшелермен жол жүрулер туралы ақпараттық қамтамасыз етуді қоса алғанда, көшелерде жол жүрулер туралы;

2) болған ЖКО туралы.

19. Көшелер мен ондағы құрылыстарды көктемгі, жазғы, күзгі кезеңдерде күтіп ұстау кезінде, яғни жыл сайын мынадай жұмыстарды орындайды:

1) көшелер мен ондағы құрылыстардың жай-күйін және оларды пайдалану ережелерінің сақталуын патрульдік қадағалау;

2) жер жамылғысы мен су өткізу жүйесі бойынша:

су өткізгіш жыраларды көктемде қардан, ал жазда қоқыстарды пайдаға асыруға тиеу, шығару және беру арқылы жиналған қоқыспен балшықтан тазалау;

жиектердегі, иірімді учаскелердегі кептіргіш науаларды қазу және себу;

жиектерді жоспарлау, шөптермен себу;

шабу және шабылған шөптерді жинау;

шабылған материалдарды пайдаға асыруға тиеу, шығару және беру арқылы жер жамылғысының жиектері мен шеттеріндегі бұталарды қазып алу, ағаштарды, жабайы өсетін бұталарды тамырымен жұлуды;

материалдар қоспастан жиектер мен себу бермдерін жоспарлау;

жеке учаскелердегі көлік құралдарының қауіпсіз қозғалысын қамтамасыз ететін себу арқылы жиектерді және бермдерді себу, кесу және жоспарлау;

иірім учаскелерді жою;

опырылған, мүжілген жерлерді және сең шығарындыларын тазалау;

жиектерді себу және бекіту;

жеке элементтерін ауыстырумен және жаңа материалдарды пайдалану арқылы жер төсемі, су қайтарғыш, резервтер, бермдер, қорғаныс, бекіту және реттегіш құрылыстарының жеке бұзылуларын түзету;

көлік құралдарының қауіпсіз қозғалысын қамтамасыз ететін материалдарды қосу немесе қоспау арқылы жиектерді және бермдерді кесу және жоспарлау;

үйінділердің шайылған жергілікті жерлерін жою, шайылуларды себу;

жана жыраларды қазу;

қурап қалған ағаштарды тамырландыру және шауып алу;

арық жүйесін және жем беру лотоктарын жөндеу немесе ауыстыру;

3) бөлінген белдеулер бойынша:

су ағысын қамтамасыз ету үшін бөлу жолағын жоспарлау;

бөлу жолағындағы қоқысты жинау, шығару және пайдаға асыруға беру;

шабылған материалдарды тиеу, шығару және пайдаға асыруға беру арқылы жол қозғалысының қауіпсіздігіне ықпал ететін ағаштарды, бұталарды, жабайы өсетін бұталарды шабу және тамырымен жұлу;

бөлінген белдеулерді шабу және шабылған шөптерді, қамыстарды және қурайларды жинау, тиеу, шығару және пайдаға асыруға беру;

еріген және тасқын суларды жіберуді қамтамасыз ететін материалдарды қосу арқылы бөлу жолағын жоспарлау;

4) күрделі жамылғысы бар жүру бөлігі бойынша:

жүру бөлігін тазалау және жуу;

ылғалдың, ауаның күн радиациясының кіруінен асфальтты-бетонды жабынды тиімді оқшалау үшін жаңартатын сұйықтықты пайдалану, атмосфералық ықпалдың әсерінен бұзылған битумды қалпына келтіру, жамылғының суға төзімділігін сақтау және қалпына келтіру;

жарықшақтарды құю;

шұңқырларды жою, шарықшақтарды, шұңқырларды, отырыңқы жерлерді бітеу, жол учаскесінің жиектерін тегістеу;

жергілікті учаскелердің төсемдеріндегі иірімдерді жою;

төсемдегі шорлар мен қауіпті тегіссіздікті кесу, тозу қабатын кейіннен кедір-бұдыр негізді өңдеу арқылы ойыстарды бітеу;

жүру бөлігін белгілеу;

цемент–бетон жамылғыларында жарықшақтарды жөндеу және толтыру;

апатты-қауіпті учаскелерді бағдарлы тәсілмен жөндеу (иірімдерді жою, негіз және жабындарды жөндеу, шұңқырды жөндеу, жарықтарды бітеу, тегістейтін қабаттарды қондыру, жол жиектерін бекіту, жабындарды үстіртін өңдеу);

ресайклинг әдісімен учаскелерді жөндеу (иірімді жою, негіз және жабындарды ішінара жөндеу, шұңқырды жөндеу);

жол жабынының үстіңгі қабатын өңдеу;

көшелерге бағдарлы тәсілмен жөндеу жүргізу кезінде көшелерді күтіп-ұстау, сондай-ақ бағдар бойынша анықталған қозғалыс үшін қауіпті ақаулықтарды жою жұмыстары, жергілікті учаскелерде жол төсемінің тегістілігін қалпына келтіруді қамтитын жөндеу жұмыстары кешені, оның ішінде ресайклинг әдісімен жүргізіледі. Жөндеудің бағдарлы тәсілі кезінде жөндеу жұмыстары аралас бағдардың барлық ұзындығында, жергілікті учаскелердегі жол төсемінің маңызды ақаулықтары мен бұзылулары шогырланған жерлерде орындалады.

Жұмыстар әрі ақаулықтар тізбесі негізінде қолданыстағы ережелерге сәйкес ресімделген тиісті ақаулықтары мен атқару сметаларын жою үшін қабылданған

жұмыстар технологиясы бойынша көшелерді күтіп ұстауды жүргізетін жол ұйымдастыру күштерімен орындалады;

5) жетілдірілген жамылғысы бар жүру бөлігі бойынша:

тұтқыр материалдары көп учаскелерді күтіп ұстау;

жарықшақтарды құю;

шұңқырларды жою, шарықшақтарды, шұңқырларды, отырыңқы жерлерді бітеу, көше учаскесінің жиектерін тегістеу;

жүру бөлігін белгілеу;

апатты-қауіпті учаскелерді бағдарлы тәсілмен жөндеу (иірімдерді жою, негіз және жабындарды жөндеу, шұңқырды жөндеу, жарықтарды бітеу, тегістейтін қабаттарды қондыру, көше жиектерін бекіту, жабындарды үстіртін өңдеу);

ресайклинг әдісімен учаскелерді жөндеу (иірімді жою, негіз және жабындарды ішінара жөндеу, шұңқырды жөндеу);

жол жабынының үстіңгі қабатын өңдеу;

көшелерге бағдарлы тәсілмен жөндеу жүргізу кезінде жолдарды күтіп ұстау, сондай-ақ бағдар бойынша анықталған қозғалыс үшін қауіпті ақаулықтарды жою жұмыстары, жергілікті учаскелерде жол төсемінің тегістілігін қалпына келтіруді қамтитын жөндеу жұмыстары кешені, оның ішінде ресайклинг әдісімен жүргізіледі. Жөндеудің бағдарлы тәсілі кезінде жөндеу жұмыстары аралас бағдардың барлық ұзындығында, жергілікті учаскелердегі жол төсемінің маңызды ақаулықтары мен бұзылулары шоғырланған жерлерде орындалады.

Жұмыстар әрі ақаулықтар тізбесі негізінде қолданыстағы ережелерге сәйкес ресімделген тиісті ақаулықтары мен атқару сметаларын жою үшін қабылданған жұмыстар технологиясы бойынша жолдарды күтіп ұстауды жүргізетін жол ұйымдастыру күштерімен орындалады;

б) өтпелі жамылғысы бар жүру бөлігі бойынша:

төсемді балшықтан тазалау;

төсемді сумен шаңсыздандыру;

материалдар қосу арқылы төсемді кескіндеу және нығыздау;

төсемдерге тас үгінділері мен иленділерді үю, катундарды жинау;

шағылтасты және қиыршықтасты төсемдердің қапталдарына материалдарды қосу немесе қоспау арқылы қалпына келтіру;

шағылтасты және қиыршықтасты төсемдердің қапталдарын қалпына келтіру.

7) топырақты және топырақты жақсартылған төсемі бар жүру бөлігі бойынша:

материалдарды қосу арқылы пайда болған шұңқырлар, сораптар, басқа тегіссіздіктерді жою үшін төсемді кескіндеу;

ірі тегіссіздіктер пайда болғанға дейін жүргізілетін тегістеу-профилактикалық іс-шаралары;

көшелерді хлорлы кальций, битум және басқа материалдармен шаңсыздандыру;

көшелердің кепкен учаскелерін күтіп ұстау, уақытша қоршау, ауа науаларын орналастыру және себу, жол төсемі мен жол жамылғысының үстінен су өтуін қамтамасыз ету;

қиыршықтасты жол жамылғысын тұтқыр және басқа материалдармен шаңсыздандыру;

8) көшелердің жағдайы және абаттандыру, қозғалысты ұйымдастыру, байланыс, жарықтандыру объектілері бойынша:

шу жолақтары, шудан қорғау экрандарын салу және жөндеу;

жетіспейтін белгілерді, қоршауларды орнату, бұзылуларды қалпына түзету, жол белгілері мен қоршаулардың қалқандарын толық ауыстыру, панноларды, көше жиектерінің тастарын орнату және жөндеу, көшені жайғастыру элементтерін қалпына келтіру;

сәулет безендірулері мен абаттандыру элементтерінің жеке бұзылуларын және ақаулықтарын жөндеу;

автопавильондар, дәретханалар, күркелер, жол белгілері, қоршаулар және көшелердің басқа жайғастыру элементтерін жөндеу, сырлау және ақтау, тік және көлденең белгілерді түсіру;

күркелер, орындықтарды, дәретханаларды орнату және жөндеу;

жаңа материалдар қолданбастан өтпелі, топырақты және топырақты жақсартылған төсемдері бар көше сервис объектілерінің мемлекеттік меншіктегі демалыс алаңдары мен кіреберіс жолдарын кескіндеу;

қоршауларды, сигнал беру бағандарын, белгілерді, қалқандарды үнемі тексеру, бекіткіштерін тарту, қалқандарды түзету, шаң мен балшықтан тазалау, жуу;

автобус аялдамаларын, дәретханаларды, күркелерді, автопавильондарды кезенді тексеру, шаңнан, балшықтан және қоқыстан тазалау, жуу;

қозғалысты ұйымдастыру, байланыс және жарықтандыру құралдарын күтіп ұстау, күту және жарамдылығын қадағалау;

жүру бөлігін және жиектерді бөтен, жол қозғалысының қауіпсіздігіне қауіп төндіретін заттардан тазалау;

жүргіншілер бөлігіне "мысық көз" жол маркерін қондыру (қажет болған жағдайда);

жаңа материалдарды қоспау немесе қосу арқылы күрделі, кемелденген, сондай-ақ ауыспалы, топырақты және топырақты жақсартылған төсемі бар көше сервис объектілеріне демалыс алаңдары мен кіреберіс жолдарды салу және/немесе жөндеу;

қолданыстағы көшелерге жол қоршауларын, аялдама павильондарын, көше сервис павильондарын, кіші архитектуралық пішіндер, тікұшақтарға арналған ұшу-қону алаңдары, демалыс алаңдарын және жол қозғалысы қауіпсіздігінің талаптарын ескере отырып, жүргізушілер мен жолаушылардың пайдалануы үшін жайлылықты

қамтамасыз ету мақсатында ауыспалы-жылдамдық жолақтарын салу және қажет болған жағдайда оларды жарықтандыру және электрмен жабдықтау, сонымен бірге жұмыс көлемдері техникалық құжаттамамен белгіленеді;

мал кірмеуі үшін қоршауларды орнату және жөндеу, ауыстыру;

шығу және кіру жолдарын жөндеу;

көше учаскелеріндегі қолданыстағы тротуарлар мен жаяу жүргіншілер жолдарын, сондай-ақ көше үстіндегі көше өтпелерін жөндеу;

автокөлік құралдарының қозғалыс жылдамдығын анықтау үшін ақпараттық (жарықтық диодты) жол белгілері мен өзгеріп тұратын ақпараты бар жеке жобалау табло жабдықтарын орнату, жөндеу және ауыстыру, оның ішінде оларды жарықтандыру және электрмен жабдықтау, бұл ретте жұмыс көлемдері сметалық құжаттамамен белгіленеді;

жарық шағылыстыратын элементтерді орнату және ауыстыру, сондай-ақ оларды балшықтан және қардан тазарту;

бүйірлі желбағарды орнату және ауыстыру;

қираған көше учаскелерін қалпына келтіру кезінде уақытша айналма жолдарын салу;

9) жасанды құрылыстар бойынша:

жүру бөлігінің жиектас қоршауларына белгі қою;

тапсырыс берушінің нұсқамасы бойынша жол қауіпсіздігін негізге ала отырып, сүйеулер мен тосқауыл қоршауларының бұзылуларын түзету және қондыру;

көпірлердің металлды элементтерінің сүйеу қоршауларының бояу қабатын (бояма) жергілікті қалпына келтіру;

жүру бөлігінің жиектас қоршауларына белгі қою;

көшелердің үстіндегі жол өткізгіштерінің маңдай алды арқалықтарының астына тік белгілер қою;

көшелердің үстіндегі жол өткізгіштерінің тіректеріне тік белгілер қою;

жинау техникасы өткеннен кейін жаяу жүргіншілер жолдарының бойындағы жүру бөлігін балшық пен бөтен заттардан тазалау;

қар тазалайтын техника өткеннен кейін жаяу жүргіншілер жолдарының бойындағы жүру бөлігін қар мен мұздан тазалау;

су қайтаратын түтіктерді балшықтан, тастардан және қардан тазалау;

сорғылардан болған деформациялық жіктерінің су қайтаратын науаларын тазалау;

қабаттарды ашық типті деформациялық жіктерге алмастыруға арналған ойықтарды балшықтан тазалау;

ашық типті деформациялық жіктердің күрделі құрылыстарының механизмдерін тазалау және майлау;

жаяу жүргіншілер жолдарын балшықтан, қардан, қоқыстан және бөтен заттардан тазалау;

суды жіберуге арналған жаяу жүргіншілер жолдары шығырларындағы терезелерді тазарту;

көпірдің жаяу жүргіншілер жолы мен жүру бөлігінің арасындағы тосқауыл қоршауларының қисық сызықты білеуінің астындағы кеңістікті балшықтан, қардан және мұздан тазалау;

сүйеніш, тосқауыл қоршауларын, жол белгілерін кір мен қардан тазалау;
арқалықтардың үстін кірден, жағылған топырақтан, өсімдіктерден тазалау;
арқалықтардың тірек тораптарын жуу;
тірек бөліктерін қардан, кірден тазалау;
тірек бөліктерінің жұмыс істейтін үстіне графитті құрылыстарды жағу;
темір тірек бөліктері бекіткіштерінің бұрандамаларын тарту;
тіректердің бастарын және фермалық алаңдарды қоқыс пен кірден, қар мен мұздан тазалау;

конустар мен еңіс бекіністерін кірден, шөптен және талдардан тазалау;

тіректердегі мұзды уату және мұзды кесу;

сең жүру және тасқын суларды өткізуді ұйымдастыру;

байқау құралдарын (баспалдақтар, арбашалар) тазалау;

көпір құрылыстарын ағымдағы және кезеңді тексеру;

қоқыстарды және кесілген ағаштарды пайдаға асыруға тиеу, шығару және беру арқылы көпір және су өткізу құбырлары аймақтарынан арақашықтығы 50 метрге дейін, ағыны бойынша жоғары және төмен бұталы өсімдіктерді жою және ағаштарды шабу, көпір астындағы аймақтарды санитарлық тазалау;

темір-бетон құбырларының аралықтарын лай мен балшықтан тазалау;

құрылыстардың жеке элементтерін (тірек бөліктері, сүйеніштер, тосқауыл қоршаулары, төсеніштер, діңгектер, тіреуіштер, дуал қабырғалары, тік құрылыстардың тақталары, шкафты қабырғалар, ашылу есікшелері құрғату құрылғылары және т.б.) қондыру, ауыстыру және жөндеу;

көпірлердің темір элементтерін жергілікті сырлау;

көпірлердің, жол өткізгіштердің жүру бөлігіндегі төсемді шұңқырлы жөндеу, төсемдегі жарықшақтарды бітеу;

деформациялық жіктерді ұсақ жөндеу;

деформациялық жіктерді ескі шайырдан алдын ала тазалау арқылы шайыр құю;

деформациялық жіктердің аймағындағы немесе жіктердің алдындағы төсемді алмастыру;

аяқ жолдардың асфальт-бетон төсемдеріндегі жарықшақтар мен еңістерді бітеу;

аяқ жолдардың цемент-бетон төсемдеріндегі жарықшақтар мен еңістерді бітеу;

үйінділердің шайылған жергілікті жерлерін және реттеу құрылыстарын жою;

үйіндісі бар көпірлердің жанасқан жерлеріндегі шайылуларды себу, осы жерлердегі суды бір уақытта жою;

тіректердегі шайылу шұңқырларын бітеу;

құбырлардың гидро оқшаулануын жөндеу және олардың буындары мен бөліктері арасындағы жіктерді бітеу;

көпірлердің, жол өткізгіштердің жүру бөлігіндегі төсемді шұңқырлы жөндеу, төсемдегі жарықшақтарды бітеу;

құбырлардың жеке буындарын, бастарын жиектердің қанаттарын, арнаның шығыс және кіріс бекінісін жөндеу және алмастыру және құбырдың науасын түзету, нобайланған тасты қалпына келтіру;

ағаш көпірлердегі төсемдерін, тақтайларды ауыстыру, элементтерді шірігеннен тазалау;

болаттан жасалған элементтері бар ақаулық жіктердің бөлшектерін жекелеп алмастыру;

10) ғимараттар, өндіріс базалары, жол зертханалары, көше сервис объектілері және павильондары, пайдалану қызметі мен ақы алу пункттерінің аула алдындағы құрылыстары мен қосалқы құрылыстары бойынша:

ғимараттарды, өндіріс базаларын, жол зертханаларын, көше сервис объектілерін және павильондарын аула алдындағы құрылыстар мен қосалқы құрылыстарды және ақы алу пункттерін жүйелі түрде күтіп ұстау (шатырларын, суағар құбырларын, науаларын, түтіндіктерін тазалау, су өткізу және канализациялық құрылғыларды тазарту, ішетін және техникалық суды тасу, қоқысты шығару, септиктерді тазарту және басқа жұмыстар), жол қызметі ғимараттарының аулаларын, үй-жайларын және кіреберіс көшелерін тазалықта және ретке келтіріп ұстау, өрттен қорғау, күзет сигнализациясын, күзет қызметін, оның ішінде әскерилендірілген, диспетчерлік қызметті күтіп ұстау, аумақты жарықтандыру, сугазжылуэлектржабдықтары, радио байланысты қамтамасыз ету және оларды жұмыс күйінде күтіп ұстау;

регламенттелген мерзімде уәкілетті органда зертханалық жабдықтарды тексеру және тиісті сертификатты алу;

жаңа материалдарды қосу немесе қоспау арқылы күрделі, кемелденген, ауыспалы, топырақты және топырақты жақсартылған төсемі бар жол-жөндеу қызметтерінің ғимараттарына мемлекеттік меншікте тұрған кіреберіс жолдарды жөндеп кескіндеу;

сылақтарды түзету, қабырғаларды, едендерді, төбелерді, шатырларды, аралықтарды, терезелер, есіктер және сол сияқтыларды сырлау және ақтау, тұсқағаздарды жабыстыру және ауыстыру, шыныларды салу және ауыстыру. Жеке элементтерін алмастыру арқылы қалқаларды, қабырғаларды, төбелерді, шатырларды, аралықтарды, терезелер, есіктер, пештер, құдықтар, ұңғымалар, су құбырлары, канализациялық желілер, байланыс желісін, жылумен қамтамасыз ету, желдету, жарықтандыру жүйелерін және электр құрылғыларын алмастыру, зертханалық жабдықтарды алмастыру және жөндеу;

11) қосымша қысқы күтіп ұстау жұмыстарына жататындары:

көк тайғаққа қарсы материалдарды әзірлеу;

көк тайғаққа қарсы материалдарды дайындау;

қардан қорғану құралдарын (қалқандар, кішкене қоршаулар, шарбақтар және сол сияқтылар) әзірлеу;

қардан қорғану шарбақтарын, қалқандарды, панельдерін және басқа да қардан қорғану құрылғыларын орнату, бөлшектеу және жөндеу;

көшелерді патрулдік қардан тазалау, көшелерді қарлы борасындардан аршу, көшелердің жүру бөлігін қарлы жамылғыдан тазалау, жиектерден, еңістерден және резервтерден қарлы дуалдардан жою;

жол белгілері мен тосқауыл қоршауларын қарлы борасындардан тазалау;

жүру бөлігін фрикциялық, химиялық және басқа да көк тайғаққа қарсы материалдармен өңдеу және оларды кейіннен жүру бөлігінен қажетті уақыттан кейін тазалау;

автобус аялдамаларын, павильондарды, демалыс алаңдарын және көше қызметі объектілерін қар мен мұздан жүйелі түрде тазалау;

қар тоқтату үшін көшелердің бойынан қар борасындары мен орларын құру;

қар көшкініне қарсы іс-шараларды жүргізу;

мұз басумен күрес;

жол-жөндеу қызметі ғимараттарын, жол техникасының тұрақтары мен жылыту пунктерін жылумен қамтамасыз ету;

тайғақ жамылғысы бар учаскелерде қысқа уақыт әрекет ететін жол белгілерін орнату;

ауыр ауа-райы жағдайларында жол-жөндеу қызметі жұмысшыларының қатарынан және жол техникасын тәулік бойы күзетуді ұйымдастыру;

тау баурайында, жартылай ойық және ойық, оның ішінде механикаландырылған амалмен нөлдік орындарды әзірлеу мен кеңейту.

20. Көшелерді көгалдандыру қарлы және құмды борасындардан, мүжілуден қорғау және сәулеттік-көркемдік безендіру үшін орындалады. Көгалдандыру өндірістік базалардағы орман ағаштарын, жасыл өсімдіктерді, көлік айрықтарындағы гүлзарларды, гүл бақшаларын, көгал алаңдарын күтуді, оларды жасау, қалпына келтіру және сәнді безендіруді құрайды.

21. Ағаш отырғызуды күтуге мынадай жұмыстар жатады:

жер қыртысын күту (трактормен культиваторлау, қатарлардағы жер қыртысын қопсыту, арам шөптермен химиялық күрес);

орман жолақтарын жырту;

шабу.

22. Ағаш отырғызу, қалпына келтіру және сәнді безендіруге мынадай жұмыстар жатады:

ағаш отырғызуға жер қыртысын дайындау, сәнді безендіру және көшеттерді өсіру;

орман алқаптарын салу және соның ішінде өндіріс базаларын сәнді безендіру;

орман алқаптарын толықтыру мен салу және сәнді безендіру;

құдықтарды, ұңғымаларды, суаратын су құбырларын және құрғату орларын салу.

23. Айрықтардағы гүлзарларды, гүл бақшаларын, көгал алаңдарын және сәнді өсімдіктерді күтуге мынадай жұмыстар жатады:

жер қыртысын дайындау;

көшеттерді өсіру;

отырғызу, суару және отау;

арам шөптерді жинау;

күзде біржылдық өсімдіктерді жинау.

24. Өзге жұмыстарға жататындары:

көшелердің жай-күйін және жол жүруді анықтау мақсатында көшелерді патрульдеу, ұсақ жұмыстарды орындау (жол белгілерін түзету, жүру бөлігі мен жиектерден жол қозғалысының қауіпсіздігіне қауіп төндіретін бөтен заттарды жинау), көшелерде жараланғандарға алғашқы медициналық көмек көрсету.

3-тарау. Елді мекендерінің көшелері мен ондағы құрылыстарды ағымдағы жөндеу

25. Елді мекендерінің көшелерін ағымдағы жөндеу - маршруттық тәсілмен орындалатын, бұзылған учаскелерді жөндеу жөніндегі іс-шараларды қоса алғанда, бүкіл жыл бойы жүргізілетін, көшелерде авариялық жағдайлар, ақаулар туындауының алдын алу, сондай-ақ көшені шұғыл қалпына келтіру және тәртібімен орындалатын жұмыстар кешенін қарастырады.

Қаржыландыру нормативтеріне сәйкес ағымдағы жөндеуге бөлінген қаржы шегінде ақаулықтар тізбесі бойынша көшелерді тексеру нәтижелері негізінде жоспарланады. Жұмыстарды бағдарлы тәсілмен орындау кезінде жұмыстарды сметалық есептер негізінде орындауға жол беріледі. Мүмкін болатын үдеудің және олардың аса маңызды бұзылуларға айналуының алдын алу мақсатында ағымдағы жөндеу шеңберінде ақаулықтар мен бұзылуларды жою жұмыстарын толығымен орындамауға жол берілмейді.

26. Көшелер мен ондағы құрылыстарды ағымдағы жөндеу кезінде мынадай жұмыстар орындалады:

1) жер төсемі және су қайтарғыш бойынша:

дымқыл және қар борайтын жерлердің жер төсемінің ұзақтығы бойынша учаскелерін көтеру және кеңейту, кішкене иірім учаскелерді жою;

қолданыстағы су бұрғыш жыраларды тазалау, қоқыс тастайтын жерге қоқыстарды тиеу және шығару, жаңа жыраларды қазу, үйінділер мен қуыстар жиектерінің

бұзылуларын түзету және құламаларын азайту, құрғату, қорғау және бекіту құрылғыларын, су бұрғыш құрылғыларды және көпірлер мен құбырлардың бұру арналарын түзету;

тұрақты шымды жабынды құру бойынша қажетті агротехникалық іс-шараларды жүргізу арқылы жер төсемі мен резервтердің жиектерін шөппен себу, опырылған, мүжілген жерлерді, сең шығарындыларын тазалау;

жиектерді себу, шабу, жоспарлау және бекіту;

тал және тасқын суларды жіберуді қамтамасыз ететін материалдарды қосу арқылы бөлу жолағын жоспарлау;

2) жол жамылғылары бойынша, соның ішінде монолитті цемент-бетон төсемдері бойынша:

сегменттердің тозған бетін қалпына келтіру, цемент-бетон төсемдері тақталарының сынықтары мен омыруларын жөндеу, қалпына келтіруге жатпайтын бұзылған тақталарды алмастыру, цемент-бетон төсемдерін беттік бұзылулардан қорғау;

соның ішінде жиналмалы темір-бетон төсемдері бойынша:

темір-бетон төсемдеріндегі жіктерді жөндеу және толтыру;

жеке тақталарды көтеру және тегістеу, тақталардың сынықтарын жөндеу, қалпына келтіруге жатпайтын бұзылған тақталарды алмастыру, төсемдерді беттік бұзылулардан қорғау;

3) жасанды құрылыстар бойынша:

аяқ жолдардың ақаулық жіктерді алмастыру;

үйінділері бар жанасқан шеткі аяқ жолдардың тақталарын алмастыру;

болаттан жасалған элементтері бар ақаулық жіктердің бөлшектерін жекелеп алмастыру;

ақаулық жіктердің астындағы су бұрғыш науаларды қалпына келтіру;

су бұрғыш түтіктерді жөндеу (түтіктерді өсіру немесе қосымша түтіктерді салу);

жаяу жүргіншілер жолына гидрооқшаулаудың жанасқан жерлеріндегі төсемнің жіктерін салу және оларды шайырмен құю;

су бұрғыш түтіктердегі оқшаулануды жөндеу;

аяқ жолдардың блоктарындағы жеке сынықтар мен жарықшақтарды жою;

аяқ жолдардың тақталарының сынған жерлерін жою;

оқшау жерлерді салу немесе аяқ жолдарға асфальт-бетон төсеу;

жаңа анкерлері бар сүйеніштердің тіректеріндегі бекіткіштердің тораптарын алмастыру;

көпірлерде жеңіл жөндеу жұмыстарын орындау (төсемелерін, арқалық торларын, жеке тораптарын және элементтерін ауыстыру, жер жамылғысымен жанасқан қалауын түзету және т.б.);

көпірдің жүру бөлігіндегі төсемді қалпына келтіру немесе алмастыру;

гидрооқшаулауды жөндеу;

жаяу жүргіншілер жолдарын, сүйеніштерді, жиектастарды жөндеу және алмастыру;
жарықшақтарды беттік герметизациялау, қуыстарды, сынықтарды бітеу, көпірдің темір-бетон элементтерінің қорғау қабатын қалпына келтіру;

жиектер мен реттеу құрылыстарының шұңқырларын жою;

аса төзімді бұрандамалардағы тойтармаларды алмастыру;

қаптау жіктерін сөгу, жарықшақтарға ерітінділерді егу;

құрылғылардағы жарықшақтарды бітеу, қаландыларды, сылақтарды жөндеу, тойтармаларды жекелеп алмастыру;

орлар арқылы өтпелі және көшпелі көпірлерді ауыстыру және түзету;

аспалы көпірлердің, паромдық өтпелердің және айлақ құрылғыларын (тығындау, қаптаманы жөндеу, такелажды және соған ұқсастарды түзету);

өтпелі тақталардың жанасу тораптарын герметизациялау;

деформациялық жіктердің ағуын бұрандамаларды тарту арқылы жою;

сырғанау тақталарының деформациялық жіктерін дәнекерлеу (олар жұлынып қалған жағдайда), жетіспейтін серіппелерді орнату;

деформациялық жіктердің механизмдері мен құрылғыларын ұсақ жөндеу;

құбырлардың гидро окшаулануын жөндеу және олардың буындары мен бөліктері арасындағы жіктерді бітеу;

жеке тойтармаларды алмастыру, темір аралық құрылыстар элементтерінің ұсақ ақаулықтарын түзету;

су өткізгіш құбырларды жөндеу;

көпірлер мен су өткізгіш құбырларды жөндеу кезінде, қажет болған жағдайда ұзақтығы бір километрден аспайтын айналма жолын салу;

4) Қозғалыс, байланыс, жарықтандыруды ұйымдастыру объектілеріне көшелерді салу және жайластыру бойынша:

көше учаскелеріндегі қолданыстағы тротуарлар мен жаяу жүргіншілер жолдарын, сондай-ақ жол үстіндегі жол өтпелерін жөндеу және жаңаларын салу;

шығу және кіру жолдарын, жазғы және трактор жолдарын жөндеу;

ирригациялық суағарлар, су өткізгіш құбырларды және су бұрғыштарды жөндеу және жергілікті учаскелерде жаңасын салу;

көше бойындағы автокөліктерге арналған автотұрақтарды салу және жөндеу;

көшенің бөлу жолағында қайта бұрылыс жасау орындарын салу;

коммуникациялық құдықтарды көше деңгейіне дейін көтеру және түсіру;

сигнализацияны, жол қозғалысын ұйымдастыру (бағдаршамдар, жол белгілері, ақпараттық (жарықтық диодты) жол белгілері мен өзгеріп тұратын ақпараты бар жеке жобалау табло жабдықтары, оның ішінде оларды жарықтандыру және электрмен жабдықтау), байланыс және жарықтандыру объектілерін орнату және/немесе жөндеу, ауыстыру, бұл ретте жұмыс көлемдері сметалық құжаттамамен белгіленеді;

жеке жобаланған кіші сәулеттік-дизайнерлік пішіндерді орналастыру және орнату;

карыктыруға қарсы экрандарды орнату;

сәндік және (немесе) дизайнерлік жарық және (немесе) көлік айрықтарын жарықтандыру (жол өткізгіштерді) орнату, ауыстыру және жөндеу.

27. Қауіпті ақаулықтарды және елеулі өзгерістерді және жергілікті учаскелердегі жол төсемінің бұзылуларын жою кезінде негіздің қабаты үшін алынған материалды кейіннен пайдалану және төсемнің жаңа қабатын салу арқылы қауіпті ақаулықтар мен бұзылуларды жою мақсатында төсемнің ені бойынша жергілікті жерлерді қайлау.

4-тарау. Елді мекендерінің көшелері мен ондағы құрылыстарды орташа жөндеу

28. Орташа жөндеу жолдар мен жол құрылыстарының алғашқы пайдалану сапасын қалпына келтірумен байланысты жұмыстарды кезеңді орындауды көздейді.

29. Орташа жөндеу кезінде жол жамылғысының тозған қабатын және тегістілігін кезеңді қалпына келтіру, сондай-ақ жер төсемінің, су бұрғыштардың, жасанды, қорғау, бекіту, реттеу және басқа көше құрылыстарының бұзылуларын түзету жүргізіледі.

Орташа жөндеу бойынша жұмыстар көлемдерін ақаулықтар тізбесінің негізінде жасалған сметалық есептер анықтайды.

Ескерту. 29-тармаққа өзгерістер енгізілді - Түркістан облысы әкімдігінің 12.08.2019 № 171 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

30. Көшелер мен ондағы құрылыстарын орташа жөндеу кезінде мына жұмыстар орындалады:

1) жер төсемі және су бұрғыш бойынша:

дымқыл және қар борайтын жерлердің жер төсемінің ұзақтығы бойынша учаскелерін көтеру және кеңейту, кішкене иірім учаскелерді жою;

қолданыстағы су бұрғыш жыраларды тазалау, қоқыс тастайтын жерге қоқыстарды тиеу және шығару, жаңа жыраларды қазу, үйінділер мен қуыстар жиектерінің бұзылуларын түзету және құламаларын азайту, құрғату, қорғау және бекіту құрылғыларын, су бұрғыш құрылғыларды және көпірлер мен құбырлардың бұру арналарын түзету;

тұрақты шымды жабынды құру бойынша қажетті агротехникалық іс-шараларды жүргізу арқылы жер төсемі мен резервтердің жиектерін шөппен себу, опырылған, мүжілген жерлерді, сең шығарындыларын тазалау;

жиектерді себу, шабу, жоспарлау және бекіту;

2) жол жамылғылары бойынша:

жетілдірілген қоспаларды қолданумен үстіңгі қабатты өндеу;

жетілдірілген төсемнің тозған жоғарғы қабатын қалпына келтіру және қолданыстағы жол жамылғысын бөлшектеу және қажетті жағдайда қабатты тегістейтін

және үстіңгі қабатқа немесе жөнделетін учаскенің барлық ұзындығына тозу қабатына өндеу жүргізу арқылы жеке және иірімді учаскелерде жол жамылғысын салу;

асфальт-бетон қоспасының қажетті мөлшерін қосу арқылы шорлары, сораптары, жоталары және басқа да өзгерістері мен ақаулары бар жетілдірілген төсемді қалпына келтіру;

жаңа материалдардың қажетті мөлшерін қосу арқылы және жол жабындарының негізін салу үшін алынған материалдарды, оның үстіне асфальтты-бетон қабатын немесе тозу қабатын төсеу арқылы шорлары, сораптары, жоталары және басқа да өзгерістері мен ақаулары бар жетілдірілген төсемді қайлау және қалпына келтіру;

жаңа материалдарды және жұмыс өндірісінің технологияларын қолдану арқылы сыналған учаскелерді салу және оларға мониторинг жүргізу;

монолитті цемент-бетонды төсем бойынша:

цемент-бетон төсемдерін қалпына келтіруге жатпайтын тозған тақталарын алмастыру, цемент-бетон төсемдеріндегі бойлық және көлдеңен жыртылған жерлерді ою;

жиналмалы темір-бетон төсемдері бойынша:

тозған тақталарды алмастыру, темір-бетон төсемдерінің жеке тақталарын көтеру немесе тегістеу;

қорғау қабатын салу, үлкен ұзақтықтағы темір-бетон тақталарының және цемент-бетон төсемдерінің жапсарларын жөндеу, жеке учаскелерде асфальт-бетон қабатын салу;

шағылтасты және қиыршықтасты төсемдердің қапталдарын, сондай-ақ материалдар қолдану арқылы топырақты жолдарды қалпына келтіру;

қиыршықтасты және топырақты жолдардың жүру бөлігін тұтқыр және шаңсыздандыратын материалдармен жақсарту;

вираждарды салу және қозғалыс үшін қауіпті қисық көрінулерді қамтамасыз ету;

жөнделетін учаскелердің жүру бөлігін белгілеу;

цементбетонды жабынның құрылғысы немесе асфальтбетонды жабынның ұзындығы 500 метрден аспайтын негізгі құрылғысы бар цементбетонды жабынға ауыстыру;

жолдың техникалық санатын өзгертпей, ұзақтығы 5 километрден аспайтын ұсақтасты және қиыршықтасты жабынды асфальт-бетонды жабынға ауыстыру;

3) жасанды құрылыстар бойынша:

ақаулық жіктердің астындағы су бұрғыш науаларды қалпына келтіру;

су бұрғыш түтіктерді жөндеу (түтіктерді өсіру немесе қосымша түтіктерді салу);

жаяу жүргіншілер жолына гидрооқшаулаудың жанасқан жерлеріндегі төсемнің жіктерін салу және оларды шайырмен құю;

су бұрғыш түтіктердегі оқшаулануды жөндеу;

10 сантиметрден асатын отыру кезінде үйінділері бар көпірмен жанасқан тораптарды жөндеу (шағылтасты себу арқылы қосымша төсемнің есебінен тегістеу);

үйінділері бар жанасқан шеткі аяқ жолдардың тақталарын алмастыру;

жол жамылғысын қалпына келтіру арқылы ауыспалы тақталардың жеке ығысуын жою;

тақталарды ашу арқылы оларды жуу кезінде ауыспалы тақталардың астына топырақ себу;

болаттан жасалған элементтері бар ақаулық жіктердің бөлшектерін жекелеп алмастыру;

жұмыстар жол жамылғысы деңгейінде орындалған кезде шайырлы және резеңке толтыратындары бар жабық типті ақаулық жіктерді алмастыру;

аяқ жолдардың ақаулық жіктерді алмастыру;

аяқ жолдардың төсемдерін тегістеу, жаңа төсемді салу;

аяқ жолдардың блоктарындағы жалпақ саңылаулардың шұңқырларын бітеу, аяқ жолдардың алдын қорғау төсемімен өндеу;

аяқ жолдардың блоктарындағы жеке сынықтар мен жарықшақтарды жою;

аяқ жолдардың блоктарындағы жапсарларды басу және оқшаулау;

аяқ жолдардың қалпына келтіру, жеке бұзылған блоктарды күшейту немесе алмастыру;

аяқ жолдардың тақталарының сынған жерлерін жою;

оқшау жерлерді салу немесе аяқ жолдарға асфальт-бетон төсеу;

жеке секцияларды жөндеу, сүйеніштердің жеке тіректерінің анкерлерін күшейту;

барлық ұзындығында немесе көпір құрылысы ұзындығының бөлігінде сүйеніштерді алмастыру;

барлық ұзындығында сүйеніштерді сырлау;

жаңа анкерлері бар сүйеніштердің тіректеріндегі бекіткіштердің тораптарын алмастыру;

бетон құрылымының барлық үстіңгі бетін (тақталар, қабырғалар, аралықтар және басқа элементтер) гидрофобизациялау немесе сырлау;

диафрагманың жапсарларын жөндеу;

көпірлер мен жол өткізгіштерді жартылай қайта жасау немесе жөндеу, сондай-ақ техникалық құжаттамамен бекітілген жөнделетін жол үшін белгіленген техникалық санатқа сәйкес келетін нормаларға габариттері мен есептік салмақтарын жеткізу арқылы су өткізгіш құбырларды толық немесе жартылай қайта құру;

көпірлерде жеңіл жөндеу жұмыстарын орындау (төсемелерін, арқалық торларын, жеке тораптарын және элементтерін ауыстыру, жер жамылғысымен жанасқан қалауын түзету және т.б.);

алдын ала-кернеулі темір-бетон және темір аралық құрылыстардың құрылыс көтермесін бақылау;

көпірдің жүру бөлігіндегі төсемді қалпына келтіру немесе алмастыру;
жаяу жүргіншілер жолдарының блоктарындағы жіктерді басу, жаяу жүргіншілер жолдарында төсемдер салу;
қоршауларды жөндеу немесе қайта жаңарту;
материалдар мен құрылымдарды алмастыру арқылы ақаулық жіктерді жөндеу;
гидрооқшаулауды жөндеу;
жаяу жүргіншілер жолдарын, сүйеніштерді, жиектастарды жөндеу және алмастыру;
көпірдің жүру бөлігіндегі судың бұрылуын жақсарту, су бұрғыш түтіктер мен терезелерді алмастыру;
темір-бетон құрылымдарының алдыңғы бетін гидрооқшаулауды, басты арқалықтардың бетін сырлау;
жарықшақтарды беттік герметизациялау, қуыстарды, сынықтарды бітеу, көпірдің темір-бетон элементтерінің қорғау қабатын қалпына келтіру;
темір аралық құрылыстарды тегіс сырлау;
арқалықтардың бір-бірімен байланысуын қалпына келтіру;
құрғатқыш пен су бұрғышты, өтпелі тақталарды алмастыру арқылы көпірдің үйіндімен жанасқан жерін жөндеу;
жер төсемі және реттеу құрылыстары жиектерінің бекіткіштерін жөндеу;
жиектер мен реттеу құрылыстарының шұңқырларын жою;
темір аралық құрылыстардың жеке элементтерін күшейту, алмаспайтын фермалары бар көпірлерде торлардың элементтерін түзету;
аса төзімді бұрандамалардағы тойтармаларды алмастыру;
тірек бөліктерінің жобалық қалпын жөндеу және қалпына келтіру;
тіреу алаңдарындағы ағындыларды жөндеу және қалпына келтіру;
қаптау жіктерін сөгу, жарықшақтарға ерітінділерді егу;
аралық құрылыстар мен тіректердің көру құрылғыларын жөндеу және қалпына келтіру;
тіректерді жөндеу;
темір-бетон аралық құрылыстардың шығып тұрған жерлеріндегі тірек бөліктерін күшейту;
құбырлардың жеке буындары мен бастарын алмастыру немесе жөндеу, оқшаулануы мен жапсарларын түзету;
сүйеу қабырғаларын, бекіту және реттеу құрылыстарын жөндеу, галереялар мен бастырмаларды, сондай-ақ, олардың жеке элементтерін алмастыру;
көпірлер мен су өткізгіш құбырларды жөндеу кезінде, қажет болған жағдайда ұзындығы бір километрден аспайтын айналма жолдың құрылғысын орындау;
4) қозғалысты ұйымдастыру, байланыс, жарықтандыру объектілеріне көшелерде салу мен жайластыру бойынша:

елді мекендер арқылы өтетін көше учаскелеріндегі қолданыстағы тротуарлар, жаяу жүргіншілер жолдарын және арық жүйесін жөндеу және жаңасын салу;

жаңа жеке қоршауларды салу, жөнделетін учаскелерде жаңа жол белгілерін және сілтеме құрылыстарын орнату және ауыстыру (қалпына келтіру), жеке айрықтарды, демалыс алаңдарын, автокөлік тұрақтарын, көрнекті орындарды сәулеттік безендіру және абаттандыруды қоса алғанда, қоршауларды жөндеу;

қар тоқтатуға негізделген қажеттігіне қарай тұрақты қар тоқтататын дуалдырды салу;

шығу және кіру жолдарын, жазғы және трактор жолдарын жөндеу;

сигнализацияны, жол қозғалысын ұйымдастыру (бағдаршамдар, электронды және жол белгілері, ақпараттық таблолар), байланыс және жарықтандыру объектілерін жөндеу және салу;

көшелердің ақпараттық жүйелерін және кешендерін, жеке жобалау белгілері мен таблоларын, жол қозғалысын диспетчерлік және автоматтық басқару элементтері мен жүйелерін; ауыспалы ақпараты бар автономды және дистанциялық басқару белгілері мен таблоларын, бағдаршам объектілерін қалпына келтіру;

көшелерді (автопавильондар, тіреу қабырғалары, ақпараттық панно және басқа құрылыстар) салу элементтерін жөндеу;

өту-жылдамдық жолағы және кіреберіс құрылғысымен автомобильдердің аялдамасы құрылғысымен автотұрағына арналған алаң немесе демалу алаңын (электржарықтардырумен, дәретханамен, қоршаумен, абаттандырумен және басқа орналастырумен.);

дәретханалардың және жол сервис павильонының құрылғысы, оның ішінде оларды жарықтандыру және электрмен жабдықтау;

5) Көшенің пайдалану жай-күйін және көлік құралдары қозғалысының қауіпсіздігін қалпына келтіруді қамтамасыз ететін жұмыстардың басқа түрлері.

Ескерту. 30-тармаққа өзгерістер енгізілді - Түркістан облысы әкімдігінің 12.08.2019 № 171 қаулысымен (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі).

5-тарау. Елді мекендерінің көшелері мен ондағы құрылыстарды күрделі жөндеу

31. Көшелерді күрделі жөндеу және ондағы құрылыстардың көліктік-пайдалану жай-күйін арттыруға байланысты, атап айтқанда, қолданыстағы көшенің техникалық санатын өзгертусіз жол жамылғысы мен көше құрылыстарының мықтылығының ұлғаюымен кезендік жұмыстардың орындауын көздейді.

32. Күрделі жөндеуге жататын көше учаскелері қызметтің жөндеу аралық мерзімінің негізінде және көше диагностикасының нәтижесінде белгіленеді.

33. Көшелерді күрделі жөндеуі мен құрылысы оларға кешенді орындалады – барлық объектілерге, көшенің құрамында тұратын, жобалық (жобалық-сметалық) құжаттамаға сәйкес күрделі жөндеуге жіберілетін, мемлекеттік сараптамадан өткен және жобаларды бекіту Ержесіне (техника-экономикалық негіздеме және жобалық-сметалық құжаттама) сәйкес бекітілген, сондай-ақ бюджет қаражаты және мемлекеттік инвестициялардың өзге де нысандары есебінен объектілерді салуға арналған жобаларды Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 2 сәуірдегі № 304 бұйрығымен бекітілген.

34. Күрделі жөндеу кезінде жекелеген жолдарды қалай жоспарда болса, солай қапталды бойында жөнделіп жатқан көше учаскесінің жалпы ұзындығының ұзақтығы 25%-ға дейін жалпы көшелерді түзетуге рұқсат беріледі.

35. Жол-пайдалану қызметінің көпірлері мен жол өтпелерін, сондай-ақ ғимараттар мен құрылыстар кешенін қызметтің жөндеу аралық мерзімінің және олардың диагностикалау нәтижелері негізінде күрделі жөндеуге бағытталуына болады.

Күрделі жөндеу кезінде мынадай жұмыстар орындалады:

1) жер төсемі және субұрғыш бойынша:

жер төсемін жөнделетін көше (кеңейту, көтеру, топырақты ауыстыру, көрінуді қамтамасыз ету, дөңгелету радиусын ұлғайту, бойлық еңістерін жұмсарту, тік иіндерін және жалтарыстарын құру) үшін белгіленген техникалық санатқа сәйкес нормаларға дейінгі оның геометриялық параметрлеріне жеткізумен түзету, жекелеген көше учаскелерін жіктеу;

жер төсемінің нығаюын қамтамасыз ететін шоқталған, шөккінделген және опырылған учаскелерді жою, кәріздерді, оңашаланған қабатшаларын жабдықтау және басқа жұмыстар;

қолданыстағыны қалпына келтіру және қайта құру, сондай-ақ субұрғыш жабдықтарға қажетті жаңа құрылыстар, жаңалық қорғау және эрозияға қарсы құрылыстар;

көшелердің кесіп өту мен жанасуларында жер төсемдері мен субұрғыш жүйесін құру, сондай-ақ автомобильдерге аялдама, тұрақтар үшін алаңды жайластыру бойынша жұмыстарды орындау, оларға өту-жылдамдық жолағы жабдығымен көшелердің өтетін бөлігінен тысқары демалу алаңын, аялдамалық павильондар мен аялдамалық қалташықтар орнату;

көшені күрделі жөндеу жөніндегі жұмыстар аймағында орналасқан көше учаскелерін жоятын көше бойындағы қорларды қалпына келтіру;

су тасқыны, сел, нөсерлік және басқа табиғат апаттарын жою;

2) жол жамылғысы бойынша:

ұзақтығы 5 километрден аспайтын жол жамылғысын нығайту (қалыңдату), кеңейту және регенирациялық және қолданыстағы жол жамылғыларын негізі ретінде қолдану арқылы ең жетілдірілген жол жамылғысы түрлерін жабдықтау, сондай-ақ қайта

құрылып жатқан (жіктелетін) жол учаскелерінде және тұрғылықты пункттерін айналма және оларға кіреберісте жаңадан жол жамылғысын құру, көліктік айырығы, инженерлік құрылғыда, тротуарда, өту және велосипед жолында, автобус аялдамасында және аялдау қалташаларында, демалу алаңында және автокөлік тұрағында, сондай-ақ олардың өту-жылдамдық жолағында жол жамылғысын жабдықтау;

цемент-бетон жамылғысы бойынша:

ескі цемент-бетон жамылғысының үстіне, оның тұтастығын бұзбастан асфальт-бетон қоспасын нығайту қабатын құру;

ескі цемент-бетон жамылғысын алдын-ала ұсақтаумен және осындай түрде алынған негіз болатын материалды ұқыптылықпен тығыздаумен ескі цемент-бетон жамылғысының үстіне, оның тұтастығын бұзбастан асфальт-бетон қоспасын нығайту қабатын құру;

нығайту қоспасын цемент-бетоннан, армобетоннан, фибробетоннан, түрлендірілген цемент-бетоннан жабдықтау;

шағылтас пен қиыршық тас жамылғысын, сондай-ақ топырақ жолды жаңа материалдарды қосу арқылы түзету, байланыстыратын материалдармен өту бөлігін жақсарту;

жасанды және табиғи материалдардан жасалған тозған бордюрлерді, жетілдірілген жамылғысымен жиектерге бекітілетін жолақтар, соның ішінде негізгі жол жамылғысының түрі бойынша ауыстыру және жаңасын жабдықтау;

жол жамылғыларының, жаңа материалдар мен жұмыс өндірісі технологияларының жаңа құрылымын қолдану арқылы сыналған учаскелерді салу және оларға мониторинг жүргізу;

3) жасанды құрылыс бойынша:

көпірлерді, көлік айрықтарын кеңейту мен нығайту арқылы толығымен немесе ішінара, оның ішінде олардың габариттерін реттеумен және есептік жүктеменің қабілеттігіне салмақ түсетін жаяу жүретін, су өтетін, салу, қайта салу (жаңа аралықты қоспастан габариттерін кеңейту арқылы көпірді жөндеу; габаритін кеңейтумен және ригелді ұлғайту мен нығайтумен, жаңа аралықты қосумен бір жағынан немесе екі жағынан тіреуішті кеңейту);

металл көпірінің басты аралығы мен фермі элементтерін дұрыстау және нығайту;

металл аралық құрылымын ауыстыру;

көпірдің өтетін бөлігін ауыстыру;

су өткізу құбырын салу және қайта салу;

құбырлардың буыны мен ауызғы бетін ауыстыру және нығайту;

зақымдалған құбырлар сақинасын ауыстыру;

жаңа сақина мен ауызғы беті есебінен құбырдың ұзындығын өсіру;

дәнекерленген көпірлерді, паром өткелдерін, темір жол өткізулерін тұрақты көпірлер мен жол өтпелерімен ауыстыру;

тіреуіш қабырғаларды, қорғаушы нығайтылатын және реттелетін құрылысты құру және қалпына келтіру;

қайта салынған және жаңадан салынған көпірлерді салу;

тоннельдердің құрастырушы элементтерін, тау жолдарындағы қорғау галереясы мен қалқаларын жөндеу және ауыстыру, сондай-ақ уақытша галерея мен қалқаларды тұрақтыларға ауыстыру;

4) көшенің қозғалысын, байланысын және жарықтандыруды ұйымдастыру объектілері бойынша көшені жайластыру мен орналастыру;

көшелердің немесе олардың жекелеген учаскелерін архитектуралық ресімдеу және орналастыру;

аялдамалық, түсу алаңын және автопавильонды жабдықау;

демалу алаңын (күркемен, су көздерін, қарау шұңқырларын немесе көшедегі және басқаша орналастырылған автомобильді профилактикалық байқау үшін эстакадамен, дәретханамен, көше сервис павильонымен), аялдама немесе автомобиль тұрағына арналған алаңды, аялдау қапталдарын оларға өту-жылдамдық жолағын жабдықтаумен (соның ішінде әр түрлі деңгейлерде), сондай-ақ тұрғылықты пункттер шегінде өтетін қауіпсіздік аралында, тротуарда, көше учаскелеріндегі өту жолдарында жабдықтау;

күрделі жөндеу өтіп жатқан учаскелерде тосқауыл шарбағын, бағыттайтын құрылғы мен жол белгілерін жаңадан жабдықтау немесе ауыстыру;

көшелердің бір және әр түрлі деңгейдегі қолданып жүрген кесіп өту мен жанастыруды, сондай-ақ барлық көшедегі немесе оның учаскелеріндегі жекелеген өтпесін, съез бен виражды, линиялық жол қызметі ғимараттарына және жолдың қызмет көрсету кешеніне кіреберісте жаңадан жабдықтау және қайта жабдықтау;

қолданып жүрген жазғы трактор жолын, жөндеу кезеңіндегі уақытша айналма жол құрылысын жаңадан жабдықтау және қайта жабдықтау немесе табиғат апатынан қираған көше учаскелерін қалпына келтіру;

желілік (телетайптық) жол құрылысының жекелеген жол учаскелерінде, көпірлерінде және өткізу паромдарында электрмен жарықтандыру немесе радиобайланыс пен технологиялық байланыстың басқа құралдарын жабдықтау;

өткізу қабілетін ұлғайту мақсатында жалпы пайдаланымдағы автомобиль жолдарында жолақтарды кеңейтуді қоса өткізу пунктін жабдықтау және орналастыру;

қажетті коммуникациялық жүйелерге қосылу арқылы көлік құралдарының қозғалысын бақылау және мониторингі үшін өлшеу құралдарын, жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз етуді қондыру;

күзетуді қажет ететін стратегиялық маңызды объектілерде күзет және видео бақылау жүйесін орнату;

дәретханалар (оның ішінде мүгедектерге, ана мен балаға арналған бөлмелерімен, душ кабиналарымен), жол сервис павильондарын құрылғысы, оның ішінде оларды жарықтандыру және электрмен жабдықтау.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК